

Gosod llechi to naturiol ar hap ag ymylon sy'n lleihau

Trosolwg

Mae'r safon hon yn ymwneud â dehongli gwybodaeth, mabwysiadu arferion gwaith diogel, iach ac amgylcheddol gyfrifol, dethol a defnyddio deunyddiau, cydrannau, offer a chyfarpar a gosod gorchuddion to â llechi naturiol ar hap (wedi'u hoelio ar y canol ac/neu wedi'u hoelio ar y pen) ag ymylon yn lleihau ar gyfer gwaith newydd ac/neu waith ail-doi

Mae'r safon hon ar gyfer pobl sy'n gweithio ym maes galwedigaethol toi â llechi a gall gweithwyr, goruchwylwyr a rheolwyr ei defnyddio

Gosod llechi to naturiol ar hap ag ymylon sy'n lleihau

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

P1 dehongli'r wybodaeth a roddir sy'n ymwneud â'r gwaith a'r adnoddau i gadarnhau ei pherthnasedd P2 cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthnasol a roddir a'r canllawiau swyddogol i wneud eich gwaith a chynnal arferion gwaith diogel ac iach P3 dethol y nifer a'r ansawdd gofynnol o adnoddau ar gyfer y dulliau gweithio P4 cydymffurfio â gweithdrefnau sefydliadol i leihau'r risg o ddifrod i'r gwaith a'r ardal gyfagos P5 cydymffurfio â'r wybodaeth gontract a roddir i gyflawni'r gwaith yn effeithlon yn ôl y fanyleb ofynnol P6 cwblhau'r gwaith o fewn yr amser a neilltuwyd, yn unol â'r rhaglen waith

Gosod llechi to naturiol ar hap ag ymylon sy'n lleihau

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod a deall:

Meini Prawf Perfformiad 1

Dehongli gwybodaeth

K1 y gweithdrefnau sefydliadol a ddatblygwyd i adrodd a chywiro gwybodaeth **amhriodol** ac adnoddau **anaddas**, a sut y cânt eu gweithredu

K2 y mathau o **wybodaeth**, eu ffynhonnell a sut y cânt eu dehongli

K3 y gweithdrefnau sefydliadol i ddatrys **problem**au â'r **wybodaeth** a pham ei fod yn bwysig eu bod yn cael eu dilyn

Meini Prawf Perfformiad 2

Arferion gwaith diogel

* *

K4 lefel y ddealltwriaeth y mae'n rhaid i weithredwyr ei chael o **wybodaeth** ar gyfer **deddfwriaeth berthnasol, gyfredol a chanllawiau swyddogol** a sut y caiff ei gweithredu

K5 sut y dylid ymateb i **argyfyngau** a phwy ddylai ymateb

K6 y **gweithdrefnau diogelwch** sefydliadol ar gyfer offer, cyfarpar ac eiddo personol

K7 beth yw'r gweithdrefnau ar gyfer riportio damweiniau a phwy sy'n gyfrifol am wneud yr adroddiad

K8 pam, pryd a sut **y dylid defnyddio offer rheoli** iechyd a diogelwch

K9 sut i gydymffurfio ag arferion gweithio sy'n amgylcheddol gyfrifol er mwyn diwallu deddfwriaeth gyfredol a **chanllawiau swyddogol**

**

Meini Prawf Perfformiad 3**

Dethol adnoddau

* *

K10 y nodweddion, ansawdd, defnyddiau, cynaliadwyedd, cyfyngiadau a diffygion sy'n

Gosod llechi to naturiol ar hap ag ymylon sy'n lleihau

---

gysylltiedig â'r **adnoddau** a sut y dylid cywiro diffygion

K11 sut y dylid defnyddio'r **adnoddau** a sut yr adroddir am unrhyw **broblemau** sy'n gysylltiedig â'r **adnoddau**

K12 y gweithdrefnau sefydliadol i ddethol **adnoddau**, pam y cawsant eu datblygu a sut y cânt eu defnyddio

K13 y **peryglon** sy'n gysylltiedig â'r **adnoddau** a'r **dulliau gweithio** a sut y cânt eu goresgyn

Meini Prawf Perfformiad 4

Lleihau'r risg o ddifrod

* *

K14 sut i **ddiogelu gwaith** rhag difrod a phwrrpas diogelu

K15 pam y dylid **gwaredu gwastraff** yn ddiogel a sut y caiff ei gyflawni

Meini Prawf Perfformiad 5

Diwallu manyleb y contract

* *

K16 sut mae **dulliau gweithio**, i ddiwallu'r fanyleb, yn cael eu cyflawni a sut y dylid adrodd am **broblemau**

K17 sut mae gwaith **cynnal a chadw** offer a chyfarpar yn cael ei wneud

Meini Prawf Perfformiad 6

Amser wedi'i ddyrannu

* *

K18 beth yw'r **rhaglen** i'r gwaith gael ei wneud yn yr amser amcangyfrifedig, dyranedig a pham y dylid cadw at derfynau amser

Cwmpas/Ystod cysylltiedig â meini prawf perfformiad

Meini Prawf Perfformiad 1

1 dehongli cyfarwyddiadau gweithio llafar/ysgrifenedig, lluniadau, manylebau, datganiadau dull, asesiadau risg a gwybodaeth gweithgynhyrchwyr sy'n gysylltiedig â'r gwaith sydd i'w wneud

Meini Prawf Perfformiad 2

2 osgoi risg trwy gydymffurfio â'r wybodaeth a roddir sy'n ymwneud â'r dilynol

2.1 dulliau gweithio

2.2 defnydd diogel o offer rheoli iechyd a diogelwch

2.3 defnydd diogel o gyfarpar mynediad/platfformau gweithio

2.4 defnyddio, storio a thrin deunyddiau, offer a chyfarpar yn ddiogel

2.5 risgiau penodol i iechyd

Meini Prawf Perfformiad 3

3 dethol adnoddau sy'n gysylltiedig â'ch gwaith eich hun

3.1 deunyddiau, cydrannau a ffitiadau

3.2 offer a chyfarpar

Meini Prawf Perfformiad 4

4 diogelu'r gwaith a'r ardal gyfagos rhag difrod

5 lleihau difrod a chynnal lle gweithio glân

6 gwaredu gwastraff yn unol â'r ddeddfwriaeth gyfredol

Meini Prawf Perfformiad 5

7 arddangos sgiliau gwaith i fesur, meintio, gosod, amlinellu, graddio, tyllu, torri, ffitio, cymysgu, lleoli, sicrhau a gorffen

8 defnyddio a chynnal offer llaw, offer pŵer a chyfarpar ategol

9 gosod llechi to naturiol o faint ar hap (hyd a lled) (wedi'u hoelio ar y canol ac/neu wedi'u hoelio ar y pen) ar estyll ac/neu fyrddau a ffitiadau, gosodiadau a chydannau cysylltiedig hyd at gyfarwyddiadau gweithio penodol, gan ddefnyddio deunyddiau newydd ac/neu wedi'u hadfer ar gyfer toeau â'r dilynol

9.1 ardaloedd cyffredinol

9.2 bondoeau a haen uchaf

9.3 ategweithiau

9.4 agoriadau (goleuadau to, ffenestri)

9.5 ymylon gosod sych ac/neu wlyb, cribau, talcendoeon a thoeon cafnog

Meini Prawf Perfformiad 6

Gosod llechi to naturiol ar hap ag ymylon sy'n lleihau

---

10 cwblhau eich gwaith eich hun o fewn yr amser amcangyfrifedig, dyranedig i ddiwallu anghenion galwedigaethau eraill ac/neu y cleient

Gosod llechi to naturiol ar hap ag ymylon sy'n lleihau

Cwmpas/Ystod cysylltiedig â gwybodaeth a dealltwriaeth

Gwaredu gwastraff

1 cyfrifoldebau amgylcheddol, gweithdrefnau sefydliadol, gwybodaeth gweithgynhyrchwyr, rheoliadau statudol a chanllawiau swyddogol

Argyfyngau

2 ymateb y gweithiwr i sefyllfaoedd yn unol ag awdurdodiad sefydliadol a sgiliau personol wrth ymwneud â

2.1 thanau, colledion, anafiadau

2.2 argyfyngau'n ymwneud â gweithgareddau galwedigaethol

Peryglon

3 y rhai hynny a nodir trwy asesiad risg, dull gweithio, gwybodaeth dechnegol gweithgynhyrchwyr, rheoliadau statudol a chanllawiau swyddogol

Offer rheoli iechyd a diogelwch

4 a nodir gan egwyddorion atal ar gyfer defnydd galwedigaethol, mathau a phwrpas pob math, sefyllfaoedd gwaith ac amgylchedd gwaith cyffredinol

4.1 mesurau amddiffynnol ar y cyd

4.2 offer diogelu personol (PPE)

4.3 offer diogelu anadlol (RPE)

4.4 gwyntyllu egsôst lleol (LEV)

Gwybodaeth

5 cyfarwyddiadau gweithio llafar/ysgrifenedig, data electronig, lluniadau, manylebau, amserlenni, datganiadau dull, asesiadau risg, gwybodaeth gweithgynhyrchwyr, gweithdrefnau sefydliadol a rheoliadau cyfredol sy'n rheoli adeiladau

Deddfwriaeth a chanllawiau swyddogol

6 mae hyn yn ymwneud â chyfrifoldebau'r gweithiwr ynghylch damweiniau posibl, peryglon iechyd a'r amgylchedd wrth weithio yn y gweithle, mewn lleoedd cyfyng, ar uchder, ag offer a chyfarpar, â deunyddiau a sylweddau, â symud/storio deunyddiau a thrwy trin â llaw a chodi mecanyddol

Cynnal a Chadw

7 gofal gweithredol o offer llaw, offer pŵer a chyfarpar ategol

Gosod llechi to naturiol ar hap ag ymylon sy'n lleihau

Dulliau gweithio

8 cymhwyso gwybodaeth ar gyfer arferion, gweithdrefnau a sgiliau gwaith diogel ac iach sy'n ymwneud â'r dull/maes gwaith a'r deunyddiau a ddefnyddir

8.1 asesu addasrwydd yr is-strwythur

8.2 nodi a riportio diffygion ag is-strwythur a rhyngwynebau to

8.3 pennu dimensiynau lap a mesur

8.4 torri a ffitio llechi, ffitiadau a chydannau toi i'r maint a'r siâp gofynnol

8.5 graddio, meintio a thyllu llechi

8.6 gosod llechi ar estyll neu yn uniongyrchol ar ardaloedd astellog

8.7 cynnal lapiau pen ar gyfer haenau sy'n lleihau

8.8 cynnal lapiau ochr ar gyfer llechi â lled ar hap

8.9 nodi'r berthynas rhwng lap pen ac ochr, ongl y to a lleoliad daearyddol

8.10 cynllunio a gosod llechi to naturiol o faint ar hap (hyd a lled) (wedi'u hoelio ar y canol ac/neu wedi'u hoelio ar y pen), i estyll ac/neu fyrddau, ffitiadau a chydannau i fondoeau a haen uchaf, ymylon, cribau, talcendoeon, toeon cafnog, agoriadau (goleuadau to, ffenestri), ategweithiau ac ardaloedd cyffredinol

8.11 gosod fentiau, awyru crib ac awyru lefel uchel arall

8.12 cymysgu tywod, sment ac ychwanegion

8.13 cymysgu mortar gradd toi priodol

8.14 ffurfio manylion gorffen gosodiad sych ac/neu wlyb

8.15 nodi lle gellir defnyddio deunyddiau wedi'u hadfer

8.16 deall yr effeithiau ar lap a mesur wrth ddefnyddio llechi maint imperialaidd wedi'u hadfer

8.17 nodi pryd mae angen sgiliau a gwybodaeth arbenigol ac adrodd yn unol â hynny

8.18 nodi gofynion penodol ar gyfer strwythurau o ddiddordeb arbennig, adeiladwaith traddodiadol (cyn 1919) ac arwyddocâd hanesyddol

8.19 defnyddio offer llaw, offer pŵery a chyfarpar

8.20 gweithio ar uchder

8.21 defnyddio cyfarpar mynediad/platfformau gweithio

9 gwaith tîm a chyfathrebu

10 anghenion galwedigaethau eraill sy'n gysylltiedig â gosod llechi to naturiol

Problemau

11 y rhai hynny sy'n deillio o wybodaeth, adnoddau a dulliau gweithio

11.1 eich awdurdod eich hun i unioni

11.2 gweithdrefnau adrodd sefydliadol

Rhaglen

12 mathau amseriadau gwaith/dyddiaduron, siartiau cynnydd, amserlenni ac amseroedd amcangyfrifedig

13 gweithdrefnau sefydliadol ar gyfer adrodd am amgylchiadau a fydd yn effeithio ar y rhaglen waith

Gosod llechi to naturiol ar hap ag ymylon sy'n lleihau

Diogelu gwaith

14 diogelu gwaith rhag difrod a achosir gan weithgareddau cyffredinol yn y gweithle, galwedigaethau eraill a thywydd garw

Adnoddau

15 deunyddiau, cydrannau ac offer sy'n ymwneud â mathau, nifer, ansawdd, meintiau a chynaliadwyedd

15.1 llechi naturiol o faint rheolaidd, ffitiadau, gosodiadau, teils cribau a thalcendoeon, systemau gosodiad sych, systemau awyru, mortar gradd toi priodol, tywod, sment ac ychwanegion

15.2 offer llaw, offer pŵer a chyfarpar ategol

16 dulliau cyfrifo nifer, hyd, arwynebedd a gwastraff sy'n gysylltiedig â'r dull/gweithdrefn i osod llechi to naturiol ar hap ag ymylon sy'n lleihau

Gweithdrefnau diogelwch

17 safle, gweithle, cwmni a gweithiwr

Gosod llechi to naturiol ar hap ag ymylon sy'n lleihau

Datblygwyd gan	Construction Skills
Dyddiad cymeradwyo	31 Rhag 2014
Dyddiad Adolygu Dangosol	31 Rhag 2019
Dilysrwydd	Ar hyn o bryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	CITB
RCU gwreiddiol	COSVR279
Galwedigaethau perthnasol	Towyr, Teilswyr Toeau a Gweithwyr Llechi
Cyfes/Set	Sgiliau Treftadaeth (Adeiladu), Galwedigaethau Toi (Adeiladu)
Geiriau Allweddol	Gorchuddion-to; Wedi'u-hoelio-ar-y-pen; Wedi'i hoelio ar y canol; Estyll; Byrddau; Toi; Töwr; Ymylon; Bondoeau; Crib; Talcendoeon; Mortar; Ymylon-sy'n-lleihau; Llechi-naturiol